

er weinig regelmaat in te ontdekken valt en analogie evenmin steun kan bieden.

Klank-spellingschriften zijn in de meeste van de in het kader genoemde materialen te vinden. Voor het Engels is bovendien een klank-spellingschrift voorhanden waarin de 700 frequentste woorden van het Engels zijn ingevuld (<www.coutinho.nl/ondersteun/62833373/klankspellingschrift.doc>).

Automatiseren van de woordherkenning

Naast oefeningen die het ontsleutelen van geschreven woorden tot doel hebben, zijn voor het verbeteren van het lezen ook oefeningen van belang die de woordherkenning automatiseren.

In het vorige artikel lieten wij zien dat een dyslecticus niet alleen van minder woorden in zijn geheugen een schriftbeeld heeft opgeslagen, maar dat de schriftbeelden die wel zijn opgeslagen, onvolledig kunnen zijn. De training is er dan ook op gericht in het geheugen schriftbeelden te ontwikkelen en deze te versterken, zodat de woorden steeds sneller herkend worden. Dat gebeurt door middel van herhaald audiogestuurd lezen. De leerling leest regelmatig, liefst elke dag, tien minu-

ten een tekst terwijl hij naar die tekst luistert. Er kan een bladzijde uit een boek worden uitgekozen die elke keer opnieuw gelezen wordt, terwijl de leerling tijdens de resterende leestijd wel verder gaat in zijn boek. Bij voorkeur worden *graded readers* gelezen, omdat die het voordeel hebben dat de daarin verwerkte woorden regelmatig terugkomen. Het

verdient aanbeveling van de bladzijde die bij herhaling gelezen moet worden, enige verschillende versies te maken, zodat de leerling steeds geconcentreerd de tekst moet blijven meelesen. De eerste keer leest de leerling gewoon de tekst mee, de volgende keren zijn in de geschreven tekst veranderingen aangebracht. De leerling krijgt bijvoorbeeld de taak te zoeken naar woorden die zijn weggelaten, woorden die zijn toegevoegd, op een aantal plekken in de tekst te kiezen uit twee alternatieven en dergelijke. Na een aantal keren luisterlezen wordt nagegaan of de leerling de tekst nu ook zelf kan oplezen. Is dat het geval, dan wordt een volgende bladzijde uitgezocht. Is de leerling nog niet zo ver, dan herhaalt hij het meelesen nog enige malen. Dergelijke oefeningen kunnen natuurlijk ook met de teksten uit het leerboek worden gedaan die op cd staan. Als met de tekst geoe-

fend wordt die in de klas aan bod is, wordt bovendien de herkenning geoefend van de woorden van dat moment.

Omdat een leerling in veel gevallen met meer dan één vreemde taal te maken heeft, zullen er afspraken gemaakt moeten worden wanneer welke taal geoefend wordt. Het is aan te bevelen om eerst het lezen in de taal aan te pakken die de meeste problemen geeft, en wanneer het lezen in die taal verbetert, pas daarna met de volgende taal te beginnen.

Voor het Engels, met een lange traditie van *graded readers*, staat een grote hoeveelheid ingesproken boeken op niveau ter beschikking. Voor het Frans en het Duits is het aanbod kleiner, maar het neemt de laatste jaren wel toe. Informatie over beschikbaar materiaal voor de drie talen is te vinden op <www.practicum-educatief.nl>.

Het lezen kan verder ondersteund worden door het opbouwen van een *sight vocabulary*. Daaronder worden de 300 frequentste woorden van een taal verstaan, waaronder veel functiewoorden, die in elke tekst een belangrijke rol spelen. Ons is alleen oefenmateriaal voor het Engels als vreemde taal bekend, geschreven door Rinie Hoeks-Mentjens. Dit materiaal maakt deel uit van band 3, *Lezen*, uit de serie Hulp bij Leerproblemen *Engels Lezen en Spelling*.

Conclusie

Sommige van de bovengenoemde suggesties zouden ook in de klas gebruikt kunnen worden. Dat is weliswaar voor een dyslectische leerling niet genoeg, maar het maakt de aansluiting van de extra begeleiding met de lessen wel eenvoudiger. Het is bovendien niet uit te sluiten dat meer leerlingen hiermee hun voordeel zouden kunnen doen. Het vraagt bijvoorbeeld niet veel tijd om standaard bij het bespreken van het nieuwe vocabulaire aandacht te schenken aan een veel voorkomend spellingpatroon. Als een docent zich daarbij laat leiden door de indeling van de leerstof zoals te vinden in bestaand begeleidingsmateriaal, zijn binnen niet al te lange tijd de belangrijkste patronen en regels de revue gepasseerd.

Zeker in de eerste fase van het leren van een vreemde taal zullen meer leerlingen dankbaar gebruikmaken van de uitleg over de lastige letters en klanken. Ook andere dan dyslectische leerlingen kunnen gebaat zijn bij het herhaald luisterlezen. Docenten die dergelijke mogelijkheden onderzoeken, geven de begeleiding van dyslectische leerlingen een plaats in de les, waardoor meer leerlingen daarvan profiteren. ■

LITERATUUR

1. Berkel, A. van, Wiers, E., & Hoeks-Mentjens, R. (2007). Dyslexie en vreemde talen: het kernprobleem. *Levende Talen Magazine*, 94(6), 5-7.

BEGELEIDINGSMATERIAAL

ENGELS

Begeleidingsmateriaal bij de leergang

Berkel, A. J. van. (2003; 2008). *Remedial Workbook bij New Interface 1* (alle niveaus).

Hoeks-Mentjens, M. C. L. F. (2003). *Spellingwijzer bij Worldwide 1*, kgt/thv.

Hoeks-Mentjens, M. C. L. F. (2007). *Dyslexie-werkbladen bij All Right 1* (alle niveaus).

Jansma, E. P. (2005). *Remediërend materiaal bij Stepping Stones, 1* (IT M@tters). <<http://steppingstones.wolters.nl>>

Begeleidingsmateriaal gebaseerd op hoogfrequente woorden

Berkel, A. J. van, & Hoeks-Mentjens, M. C. L. F. (1990 tot heden). *Serie Hulp bij Leerproblemen Engels Lezen en Spelling*. Zoetermeer: Betelgeuze.

Berkel, A. J. van, & Hoeks-Mentjens, M. C. L. F. (2006).

Opstapboekjes Engels Spelling. Deel 1 Leenwoorden; Deel 2 Basiswoorden 1; Deel 3 Basiswoorden 2. Zoetermeer: Betelgeuze.

Computerprogramma

Berkel, A. J. van, Jansen, C., & Dekker, P. J. (2000). *Remedioom Engels*. Amersfoort: CPS. <www.cps.nl/remedioom>

Websites

Op <www.coutinho.nl/ondersteun/62833373> zijn de volgende materialen te vinden:

- klank-spellingschrift van hoogfrequente woorden;
- signaleringsinstrument spellingproblemen in het Engels, leenwoorden;
- lijst van onregelmatige werkwoorden ingedeeld naar frequentie en structuur.

FRANS

Begeleidingsmateriaal gebaseerd op hoogfrequente woorden

Berkel, A. J. van. (2007). *Opstapboeken Frans. Deel 1*

Leenwoorden; Deel 2 Basiswoorden 1; Deel 3 Basiswoorden 2.

Zoetermeer: Betelgeuze.

Computerprogramma

Berkel, A. J. van, Jansen, C., & Dekker, P. J. (2000).

Remedioom Frans. Amersfoort: CPS. <www.cps.nl/remedioom>

DUITS

Begeleidingsmateriaal gebaseerd op hoogfrequente woorden

Berkel, A. J. van, & Sauer, C. L. A. (2008). *Opstapboek Duits*.

Zoetermeer: Betelgeuze.

Computerprogramma

Berkel, A. J. van, Jansen, C., & Dekker, P. J. (2000).

Remedioom Duits. Amersfoort: CPS. <www.cps.nl/remedioom>

MVT en LEONED twee nieuwe expertisecentra voor het talenonderwijs

Sinds enkele maanden zijn de expertisecentra MVT en LEONED actief. Deze centra moeten een bijdrage leveren aan de verdere professionalisering van leraren – respectievelijk op het gebied van de moderne vreemde talen en Nederlands/NT2. Judith Richters interviewde de projectleiders van beide centra, Alessandra Corda en Bart van der Leeuw.

Judith Richters

In 2006 vond het ministerie van Onderwijs dat acht expertisecentra voor verschillende vakken moesten ontstaan om inhoudelijke kennis aan docenten beter beschikbaar te stellen en een bijdrage te leveren aan de professionalisering van leraren in het onderwijs. Daarom kreeg een aantal universiteiten en hogescholen met een lerarenopleiding de mogelijkheid om aanvragen in te dienen voor landelijke expertisecentra.

De regeling van het ministerie voorzag in subsidie van acht landelijke expertisecentra en de gebieden waren van tevoren bepaald: rekenen en wiskunde, bèta-techniek, zaakvakken, zorg, leren van docenten, economie en handel, mvt en Nederlands/NT2. Al deze expertisecentra zijn samenwerkingsverbanden van verschillende instellingen

en hebben ook onderling contact. Tot eind 2008 krijgen ze cofinanciering vanuit het ministerie van Onderwijs, vanaf 1 januari 2009 moeten ze met eigen middelen kunnen functioneren. Dat zal in een aantal gevallen geen probleem zijn. Voor de meeste centra betekent het echter dat men vanaf het begin niet alleen een nieuwe structuur moet opzetten, maar tegelijk initiatieven moet ondernemen om de continuïteit te waarborgen.

Inmiddels zijn de expertisecentra al een aantal maanden aan de slag. Reden genoeg om een gesprek te hebben met Alessandra Corda, projectleider van het Expertisecentrum Moderne Vreemde Talen (MVT), en Bart van der Leeuw, projectleider van LEONED, het Expertisecentrum Opleidingen Nederlands en Diversiteit.

EXPERTISECENTRUM MVT

Een nieuw Expertisecentrum Moderne Vreemde Talen. Hoe hebben jullie wat de overheid wil, vertaald in concrete activiteiten, aan welke thema's gaan jullie werken?

Het Expertisecentrum heeft als doel het inventariseren, ontsluiten en ontwikkelen van expertise op het gebied van het mvt-onderwijs en het overdragen van die expertise aan taaldocenten, scholen en lerarenopleiders. Het is een brede taakstelling. We hebben voor thema's gekozen die voor verschillende onderwijssectoren interessant zijn: algemene mvt-didactiek, didactiek voor de nieuwe schooltalen (met name Chinees), doorlopende leerlijnen, tweetalig onderwijs en moderne vreemde talen in het basisonderwijs (vooral Engels). We besteden ook speciale aandacht aan nieuwe ontwikkelingen, zoals de invoering van het Europees Referentiekader (ERK). De koppeling van de examens aan de ERK-niveaus heeft zeker gevolgen voor de didactiek, veel docenten zullen de komende tijd te maken hebben met dit instrument. Ook in de opleidingen zullen studenten kennis maken met het ERK.

Werken jullie samen met andere organisaties en verenigingen, zoals Levende Talen, en hoe gaat dit in z'n werk?

Natuurlijk, we willen voorkomen dat we hetzelfde gaan doen dat anderen al aan het doen zijn, of al gedaan hebben. En we willen al bestaande activiteiten helpen voortzetten, als er behoefte aan is en als die in onze thema's passen. We hebben regelmatig contact met Levende Talen en met de organisaties die actief zijn op het gebied

Alessandra Corda. Foto: Johan Graus

van de mvt-didactiek, zoals het Europees Platform, SLO, NaB-MVT, CPS, Cito, Cinop en Early Bird.

De samenwerking kan allerlei vormen aannemen. In juni hebben we bijvoorbeeld een aantal deskundigen en vertegenwoordigers uit verschillende organisaties uitgenodigd voor een expertmeeting rond Engels in het primair onderwijs om onze activiteiten goed af te stemmen op al lopende initiatieven. Op 28 september hebben we samen met Levende Talen en het NaB-MVT een werkconferentie voor lerarenopleiders georganiseerd. We ondersteunen de activiteiten rond TalenQuest, samen met APS, CPS, Hogeschool Utrecht, NaB-MVT en SLO. Ook vinden we het belangrijk de wereld van het onderzoek meer in contact te brengen met die van de praktijk van het lesgeven. Daarom hebben we ook contacten met de Anéla, de Nederlandse Vereniging voor Toegepaste Taalwetenschap. We zijn betrokken bij de organisatie van hun jaarlijks congres in 2008, er zal speciale aandacht komen voor praktijkgerelateerd onderzoek.

Gaan jullie vooral lerarenopleiders betrekken bij jullie activiteiten, of ook docenten?

De opleiders zijn voor ons een belangrijke doelgroep, we ondersteunen ook het Platform lerarenopleiders van Levende Talen. De lerarenopleiders moderne vreemde talen hebben vaak kleine aanstellingen en opereren geïsoleerd, daarom gaan we uitwisseling van ervaringen

en samenwerking onder opleiders bevorderen. Opleiders van verschillende instellingen kunnen samen onderwijs-modules of nascholingstrajecten ontwikkelen, die vervolgens op meer plaatsen kunnen worden aangeboden. Maar we richten ons ook op docenten, vooral op docenten die met nieuwe didactische instrumenten experimenteren. We willen hun ervaringen beschrijven en die via publicaties beschikbaar stellen aan andere collega's. In dit kader organiseren we bijvoorbeeld in november samen met de SLO een kleine werkconferentie voor 'pioniers' van het taalportfolio. De ervaringen van deze gebruikers zullen we in een publicatie bundelen.

En zijn er al projecten gestart waarin docenten of opleiders met elkaar samenwerken en ervaringen uitwisselen?

Ja, een aantal eerste- en tweedegraadsopleiders uit verschillende instellingen werkt nu samen aan een handboek voor tweetalig onderwijs. Steeds meer docenten biologie of geschiedenis geven hun vak in het Engels en hebben behoefte aan didactische ondersteuning. Ook hebben we verschillende scholen die Chinees aanbieden, geadviseerd om samen met het Platform Nieuwe Talen van het CPS en de sectie Chinees in oprichting van Levende Talen een veldaanvraag in te dienen bij de SLO, voor de ontwikkeling van een leerplan voor het vak Chinees. De veldaanvraag is goedgekeurd, het leerplan wordt in 2007–2008 ontwikkeld.

Maar wat merken docenten van jullie werkzaamheden?
Op dit moment nog niet veel, omdat nu nog van alles in ontwikkeling is. Op 2 november, tijdens de Landelijke Studiedag van Levende Talen, hebben we echter de eerste concretere resultaten bekend gemaakt. We hebben ons online documentatiecentrum gepresenteerd, waarmee we allerlei relevante bronnen voor taaldocenten, studenten en opleiders ontsluiten. Publicaties, handreikingen, resultaten van onderzoeken en rapporten zijn verspreid op verschillende sites en moeilijk te vinden. Het documentatiecentrum bevat links naar deze bronnen, met een samenvatting van de inhoud. Het zal ook mogelijk zijn om te zoeken door woorden in te typen, zoals in Google.

Wat zou je achter willen laten aan het eind van het project?

Een aantal publicaties en een goed functionerend online documentatiecentrum, dat door velen wordt gebruikt. En natuurlijk een ijzersterk plan om door te kunnen gaan!

Bart van der Leeuw

LEONED

Hoe hebben jullie de opdracht van de overheid opgepakt?
Alom wordt er geconstateerd dat de kwaliteit van het Nederlandse taalonderwijs onder druk staat, terwijl de taak van de leerkracht steeds complexer is geworden. Op alle niveaus – primair onderwijs, voortgezet onderwijs en zelfs hoger onderwijs – zijn er grote verschillen in taalvaardigheid tussen leerlingen. LEONED, Landelijk Expertisecentrum Opleidingen Nederlands en Diversiteit, wil laten zien hoe je leerkrachten in basis- en voortgezet onderwijs beter kunt voorbereiden op het werk in talig heterogene groepen, door verbetering van de curricula van lerarenopleidingen. Vandaar onze naam 'Nederlands en Diversiteit'. Het ministerie van Onderwijs wilde eigenlijk een expertisecentrum Nederlands en NT2, maar wij vinden dat onderscheid niet helder en zinvol meer. Het gaat er juist om dat leraren leren observeren en analyseren waarin de taalvaardigheid van leerlingen verschilt, en hoe ze leerlijnen Nederlands opzetten en uitvoeren die passen bij individuele behoeften. Niet alleen in taallessen op zich, maar ook in alle vak- en vormingsgebieden. Speciale aandacht vraagt ook de functionele taalvaardigheid die studenten zelf nodig hebben om in de klas hun werk te kunnen uitvoeren; taalbeleid in de lerarenopleiding valt zodoende ook onder het aandachtsveld van LEONED.

Voor welke thema's hebben jullie gekozen? Het algemene doel – studenten beter voorbereiden op het werk in talig heterogene groepen – benaderen we vanuit verschillende perspectieven. Zo hanteren we het perspectief 'interactie en feedback'. De kwaliteit van de talige interactie in de les en van de talige feedback van de leerkracht bepalen in hoge mate het taalleerproces van de leerlingen. Op dit punt is er in de lerarenopleidingen nog veel winst te behalen. Andere perspectieven voor verbetering zijn bijvoorbeeld 'taalgericht vakonderwijs' en 'professionele taalvaardigheid van studenten'.

Welke activiteiten gaat LEONED uitvoeren? LEONED wil nadrukkelijk een platform zijn van en voor lerarenopleiders. Daarom zitten in het projectteam twee opleiders uit het paboveld en twee opleiders uit het tweedegraadsveld. Bovendien proberen we bij alle activiteiten zo veel mogelijk de opleidingen en opleiders te betrekken.

In april is er een startconferentie geweest in Utrecht. Samen met zo'n 45 opleiders van hogescholen uit het hele land hebben we geïnventariseerd welke hiaten en knelpunten er zijn in de curricula op het gebied van lesgeven aan talig heterogene klassen. Er is al veel ontwikkeld, er worden ook reeds mooie programmaonderdelen over dit onderwerp aangeboden, maar materialen en ideeën zijn nog niet systematisch in opleidingscurricula opgenomen.

Dit najaar starten we met een inventariserend onderzoek naar de positie en inhoud van de curricula taal/Nederlands op de Nederlandse opleidingen. We vergelijken dat door middel van een literatuuronderzoek ook met opleidingen in het buitenland. Op basis van dit onderzoek willen we leerkrachtcompetenties formuleren die betrekking hebben op het volgen, begeleiden en stimuleren van taalleerprocessen bij leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs.

Gedurende het schooljaar 2007–2008 ontwikkelen we opleidingsmaterialen (leermiddel, instrument, cursus, module, beroepstaak enzovoort) bij deze leerkrachtcompetenties. Bovendien beschrijven we hoe die opleidingsmaterialen geïmplementeerd en gebruikt worden in verschillende opleidingscontexten. We streven naar een digitaal beschikbare 'gereedschapskist' met materialen, implementatiescenario's en gebruikerservaringen. Voor dit ontwikkelwerk heeft LEONED zeven pilots uitgezet op verschillende opleidingen in het land: drie bij de pabo's, twee bij de tweedegraadsopleidingen en twee bij de eerstegraadsopleidingen.

Wat merken opleidingsdocenten van jullie werkzaamheden?

Globaal zou je de twee gesubsidieerde jaren (2007/2008) kunnen verdelen in drie fasen. De eerste fase van planning en afstemming met het veld loopt nu zo'n beetje op zijn einde. Op dit moment starten we met de tweede fase: het ontwikkelwerk in de pilots en het daarbij horende flankerend onderzoek. De komende maanden zullen met name de deelnemende opleidingen c.q. opleiders daar wat van merken. Bovendien is met een aantal andere opleiders afgesproken dat we vanuit LEONED hun eigen projecten op het terrein van taalontwikkelen lesgeven in heterogene klassen zullen volgen en van commentaar voorzien. De derde en laatste fase, die van het beschikbaar stellen van resultaten via publicaties en de digitale gereedschapskist, verwachten we in het najaar van 2008. Verder proberen we opleiders via studiedagen op de hoogte te brengen van onze werkzaamheden en producten. In maart presenteerden we LEONED op het VELON-congres in Noordwijkerhout. In november geven we een workshop op de conferentie Het Schoolvak Nederlands in Utrecht.

Werken jullie samen met andere organisaties en verenigingen?

Ja, we werken bijvoorbeeld samen met het SLO-project 'Competenties en repertoire op de pabo'. Dit heeft raakvlakken met ons onderzoek naar leerkrachtcompetenties op het gebied van taallerende leerlingen. We werken ook samen met de Nederlandse Taalunie in haar project 'Taalcompetenties van leraren in Nederland en Vlaanderen'. Er is contact met het Platform Taalgericht Vakonderwijs in het voortgezet onderwijs, dat inmiddels al heel wat potentiële opleidingsmaterialen digitaal beschikbaar heeft. Er is samenwerking met de vakverenigingen zoals LOPON2, en het netwerk van tweedegraadsopleiders. En we werken ook samen met de overige expertisecentra. De brede taakstelling van LEONED – alle leerkrachten beter toerusten om het taal leren van hun leerlingen te bevorderen – maakt samenwerking met collega's van andere vakken noodzakelijk. ■

Contactadres Expertisecentrum moderne vreemde talen: ICLON, Postbus 9555, 2300 RB Leiden. Telefoon (071) 527 34 87. E-mail: <expertisecentrumMVT@iclon.leidenuniv.nl>, website: <www.expertisecentrum-mvt.leidenuniv.nl>.

Contactadres LEONED: Hogeschool Utrecht, Lectoraat Lesgeven in de Multiculturele School, Postbus 14007, 3508 SB Utrecht. Telefoon (030) 254 71 48. E-mail: <lectoraatmcs@hu.nl> of <anouk.vandebeek@hu.nl>, website: <www.leoned.nl>.

en als zo vaak
zij bespraken de zaak

LESSEN TREKKEN

'De Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft op 17 april jl. besloten om een parlementair onderzoek in te stellen naar onderwijsvernieuwingen. Het onderzoek heeft tot doel inzicht te verwerven in de invoering van onderwijsvernieuwingen, zoals de basisvorming, tweede fase, en het vmbo om daarmee lessen te trekken voor de toekomst. De totstandkoming, implementatie en resultaten van onderwijsvernieuwingen worden nader bekeken. De Commissie Parlementair Onderzoek Onderwijsvernieuwingen organiseert drie regionale bijeenkomsten in de maand oktober. De commissie vindt het cruciaal voor het onderzoek dat het onderwijsveld zo ruim mogelijk wordt geraadpleegd. Behalve werkbezoeken aan scholen, een webenquête en hoorzittingen, worden regionale bijeenkomsten georganiseerd.'

Deze informatie – te lezen op een speciale website* van de Tweede Kamer – kan mij niet echt enthousiast maken voor een van de drie regionale bijeenkomsten waarop ik mij 'als docent, leerling, ouder, schoolleider, of iets anders' kan melden. Helaas voor u zijn de bijeenkomsten al voorbij als u dit leest.

Ik word een beetje droevig als ik me voorstel hoe zo'n bijeenkomst verloopt. In de aula van de school waar de bijeen-

komst plaatsvindt, staat op het podium een lange tafel, waarachter zich de acht leden van de commissie bevinden met voor zich een kan water. De voorzitter heeft een microfoon. Op een groot scherm is het logo van de Tweede Kamer te zien en een tijdsplanning voor die avond. Er staan rijen stoelen in de zaal en hier en daar een microfoon om in te spreken. Degenen die iets willen zeggen, hebben zich vooraf moeten melden. De spreektijd is beperkt.

De meeste mensen in de zaal kennen elkaar. Het zijn vertegenwoordigers van verschillende organisaties, besturen en scholen die voorstander zijn van het nieuwe leren en er zijn de nodige vertegenwoordigers van Beter Onderwijs Nederland, vakbonden etc. Er zijn een paar verdwaalde docenten, nog minder ouders en twee leerlingen. Maar die hebben zich niet aangemeld en mogen dus niets zeggen.

De avond gaat van start met een kopje koffie. De voorzitter legt de opzet van het onderzoek en de procedure uit en geeft enige achtergrondinformatie over allerlei vernieuwingen die hebben plaatsgevonden en waar de commissie iets over te weten wil komen. Dit met name voor de andere commissieleden die niet precies weten wat nu ook

alweer de basisvorming was en waarom het vmbo indertijd zo nodig door de Kamer moest worden ingevoerd. Van elke bijeenkomst worden verslagen gemaakt en aan iedereen rondgestuurd die zijn naam en e-mailadres op een lijst heeft vermeld. Vervolgens vergadert de commissie een aantal keren en vinden er hoorzittingen plaats. Ten slotte verschijnt er na een jaar een vuistdik rapport met aanbevelingen waar in de Tweede Kamer vervolgens over wordt gediscussieerd.

Vooruitlopend daarop heeft minister-president Balkenende tijdens de opening van het academisch jaar al gezegd dat we in het onderwijs geen genoegen moeten nemen met een zesje en heeft de Onderwijsraad geconcludeerd dat het kennisniveau van studenten en leerlingen omhoog kan.

Tien tegen een dat de uitkomsten van het parlementaire onderzoek zullen tenderen in dezelfde richting. Maar ik ben wel benieuwd naar de lessen voor de toekomst die de Tweede Kamer zal gaan trekken. Laten wij als docenten maar gewoon aan het werk gaan en lessen geven. ■

Christien van Gool
cmmhuangool@planet.nl

*<www.tweedekamer.nl/kamerleden/commissies/CTCO/sub/index.jsp#TitleLink3>